

Л. С. Сас

к.е.н., викладач кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”
м. Івано-Франківськ

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ: ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ

Ведення бухгалтерського обліку й формування фінансової звітності є важливою складовою діяльності підприємства. Бухгалтерський облік вважається обов'язковим видом обліку, на якому ґрунтуються фінансова, податкова, статистична та інші види звітності. Відповідно до ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [1], бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для прийняття рішень. У свою чергу, фінансова звітність визначається як бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Метою ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності є надання зацікавленим особам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. Усі юридичні особи, створені відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правової форми і форми власності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно із законодавством.

Ринкові перетворення економіки, розвиток міжнародної торгівлі, процеси інтеграції та глобалізації фінансових ринків зумовили формування світового ринку капіталів. Усе це вимагає вироблення єдиних підходів до наведення інформації у фінансовій звітності, її уніфікації й стандартизації.

приведення у відповідність до сучасних потреб та умов господарювання, зважаючи на існуючі розбіжності в облікових системах різних країн світу.

Тож з метою однозначного трактування інформації, наведеної у фінансовій звітності, Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку розробила високоякісні, зрозумілі, універсальні міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ).

Особливості впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в облікову систему України досліджують О. Борис, С. Голов, Ю. Камінська, В. Костюченко, В. Сопко, І. Чалий та ін. Це питання також висвітлюють професійні бухгалтерські видання.

Відповідно до ЗУ “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, міжнародні стандарти фінансової звітності – це прийняті Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку документи, які визначають порядок складання фінансової звітності [1].

Передумовами переходу вітчизняних суб’єктів господарювання на міжнародні стандарти фінансової звітності на законодавчому рівні стало укладення Угоди про партнерство й співробітництво між Україною та Європейськими співтовариствами і їх державами-членами (14.06.1994 р.), на виконання якої прийнято Постанову КМУ “Програма реформування бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності” (28.10.1998 р., № 1706), Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (16.07.1999 р., № 996-XIV), Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС” (18.03.2004 р., № 1629-IV), Стратегію застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні (24.10.2007 р., розпорядження КМУ № 911-р), Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (12.05.2011 р., № 3332-VI), Спільний лист Національного банку України (№ 12-208/1757-14830), Міністерства фінансів України (№ 31-08410-06-5/30523), Державної служби

статистики України (№ 04/4-07/702) “Про застосування міжнародних стандартів фінансової звітності” (07.12.2011 р.) [2, с. 198], і низку інших документів.

Таким чином, процес підготовки до переходу на міжнародні стандарти обліку розпочато вже давно. Переломним став 2012 рік, коли окремих господарюючих суб'єктів зобов'язали складати фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Законодавством [1, 3] передбачено перелік суб'єктів господарювання, які з установленної дати, залежно від характеру їх економічної діяльності, зобов'язані складати фінансову звітність, а також консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Подання фінзвітності за МСФЗ від 01.01.2012 р. стало обов'язковим для публічних акціонерних товариств, банків, страховиків, добровільним – для інших підприємств (суб'єктів господарювання, крім бюджетних установ), які самостійно визначили доцільність їх застосування.

З 01.01.2013 р. застосування МСФЗ стало обов'язковим для суб'єктів господарювання за видами діяльності: надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення (група 64 КВЕД ДК 009:2010), за винятком діяльності з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10), (vb457609-10), а також недержавне пенсійне забезпечення (група 65.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10).

З 01.01.2014 р. застосування МСФЗ обов'язкове для кредитних спілок та суб'єктів господарювання за видами діяльності; допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування (група 66 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10), а також діяльність з управління активами (група 64.3 КВЕД ДК 009:2010) (vb457609-10).

Першим кроком на шляху до такого переходу має стати вибір основних облікових принципів, закріплених у Наказі про облікову політику. Зважаючи на відсутність єдиного підходу до облікової політики за МСФЗ, з метою уникнення двозначного розуміння положень МСФЗ, назріла потреба розкриття ключових моментів обраної підприємством облікової політики. Окрім цього,

згідно із МСФЗ 1 “Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності” основні принципи та методи облікової політики слід розкривати в примітках до фінансової звітності [4]. Виходячи з МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки”, облікова політика – це конкретні принципи, основи, умови та правила, прийняті компанією для підготовки й подання фінансової звітності [5].

Міжнародні стандарти фінансової звітності не визначають структуру документа про облікову політику. Погоджуємось із Ю. Камінською, яка пропонує в наказі про облікову політику передбачити такі розділи:

- загальні положення (мета положення (наказу) про облікову політику, допущення та оцінки керівництва, метод складання та валюта подання звітності);

- організація бухгалтерського обліку (опис відділу, який здійснює ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; етапи документообігу й технологія обробки облікової інформації; графік проведення інвентаризації активів і зобов’язань);

- складання фінансової звітності (опис конкретних способів відображення інформації у фінансовій звітності, з огляду на існуючі альтернативи);

- порядок внесення коригувань до фінансової звітності (розкриття методів внесення змін до облікової політики та виправлення помилок);

- додатки до облікової політики (зразки форм фінансової звітності, форм розрахунків відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов’язань, робочий план рахунків за МСФЗ, шаблон відомості коригувань МСФЗ, регламент складання фінансової звітності, опис бізнес-процесів) [6, с. 70–74].

Підприємство визначає облікову політику за погодженням із власником (власниками) або уповноваженим ним за установчими документами органом (посадовою особою). Це може бути оформлено відповідною відміткою та підписом (печаткою) згаданих осіб у наказі про облікову політику підприємства [7].

Відповідно до МСФЗ виокремлюють консолідовану, окрему та індивідуальну звітність.

Фінансова звітність за міжнародними стандартами [8] охоплює:

- звіт про фінансовий стан на кінець періоду;
- звіт про сукупний прибуток за період;
- звіт про рух грошових коштів за період;
- звіт про зміни у власному капіталі за період;
- примітки, що містять стислий виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення;
- звіт про фінансовий стан на початок найбільш давнього порівняльного періоду, коли суб'єкт господарювання застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює ретроспективний перерахунок статей своєї фінансової звітності, або в разі їх перекласифікації.

Згідно із МСБО “34 Проміжна фінансова звітність” [9], складання проміжної фінансової звітності не є обов’язковою вимогою. Зазначена звітність подається в повному складі або в стислій формі за наведеними вище формами. Підприємство може самостійно визначати період подання проміжної звітності.

Суб’єкти малого й середнього бізнесу згідно із МСФЗ поділяються на тих, хто не зобов’язаний надавати свою звітність широкому колу користувачів і тих, хто випускає фінансову звітність загального призначення для зовнішніх користувачів і складає всі види звітності МСФЗ для малих і середніх підприємств [10, с. 8–9].

МСФЗ надають додаткові можливості у веденні обліку та складанні звітності, адже у порівнянні з національними стандартами передбачають альтернативні підходи до обліку окремих питань і вимог до розкриття інформації. Як виняток, згідно з міжнародними стандартами допускається:

- відхилення від стандартів, якщо використання вимог стандарту може ввести в оману користувачів настільки, що це суперечить меті складання звітності;

– використання положень інших стандартизаційних систем, споріднених до МСФЗ, якщо МСФЗ не містять положень, які регулюють облік певних операцій [10, с. 7–9].

Відповідно до концептуальних положень системи МСФЗ, підприємство зобов'язане розкривати необхідну згідно із МСФЗ інформацію тільки для суттєвих статей. Однією з важливих умов надання даних у звітності згідно із МСФЗ є позитивне співвідношення витрати–вигоди [10, с. 7–9].

Підприємства, які ведуть облік і формують фінансову звітність за міжнародними стандартами, зобов'язані використовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, який охоплює синтетичні рахунки першого порядку. Субрахунки підприємства визначають самостійно, виходячи з потреб господарської діяльності, і відображають в обліковій політиці.

Відповідно до міжнародних стандартів (МСБО 1) фінансову звітність слід подавати принаймні щороку. Звітний рік може не збігатися з календарним. Також дозволяється практика складання звітності за 52 тижні.

Періодичність подання фінансової звітності, складеної за міжнародними стандартами, в Україні встановлюється національним законодавством. Фінансова звітність подається органам, до сфери управління яких належать підприємства, трудовим колективам на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, а також іншим органам і користувачам, зокрема органам державної статистики [3]. Публічні акціонерні товариства подають квартальну звітність за МСФЗ органам статистики та податковим органам [11].

Формат звітності за МСФЗ не регламентований. Так, вітчизняним підприємствам пропонується складати фінансову звітність за МСФЗ на основі типових форм, визначених Міністерством фінансів за національними стандартами, урахувавши основні розбіжності між вимогами національних і міжнародних стандартів, наведені в додатках до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової

звітності“ [12]. Підприємства зобов’язані в адресній частині існуючих форм фінансової звітності зазначати, за якими стандартами складено фінансову звітність – міжнародними чи національними [13; 14, с. 6–12; 15, с. 7–8].

Підприємства, які складають фінансову звітність за МСФЗ, можуть не формувати її за національними стандартами [16]. Згідно із МСФЗ, статті з прокресленнями (без показників) у фінансовій звітності не наводяться [13; 14, с. 6–12; 15, с. 7–8].

Підписання звітності головним бухгалтером відповідно до міжнародних стандартів (МСБО 1) не є обов’язковою вимогою. Відповідальність за складання й подання фінансових звітів несе рада директорів і / або інший керівний орган підприємства. Крім цього, згідно з нормативними документами [17; 18], отримання бухгалтерами вітчизняних підприємств сертифіката з МСФЗ не передбачено.

Вивчення положень міжнародних стандартів і публікацій за даною тематикою уможливили визначення й узагальнення деяких особливостей складання фінансової звітності за МСФЗ.

Методологія бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами визначається Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку (МСБО), Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) і Тлумаченнями МСБО та МСФЗ [8].

Міжнародні стандарти (МСБО 1) визначають тільки мінімальний перелік статей, які повинні бути обов’язково наведені безпосередньо у фінансових звітах. Інші статті можуть відображатись у звітах або у примітках до них.

Основні вимоги до складання фінансової звітності за міжнародними стандартами наведено у МСБО 1 “Подання фінансової звітності”.

Особливості наведення інформації у Звіті про фінансовий стан такі:

- статті можуть класифікуватися за критеріями поточності, ліквідності або відображатися шляхом змішаного подання;
- витрати майбутніх періодів та доходів майбутніх періодів окремими статтями не виділяються;

– забезпечення, довгострокові фінансові активи, поточні фінансові активи, поточні фінансові зобов'язання, активи та зобов'язання за поточним податком на прибуток виокремлюють як окремі статті;

– статті цільового фінансування подаються у складі зобов'язань, гудвіл у складі нематеріальних активів (внутрішньо генерований гудвіл не може визнаватись активом); незавершене будівництво, призначене для продажу, включається до складу оборотних активів; аванси під капітальні вкладення включаються до необоротних активів; бібліотечні фонди допускається визнавати як нематеріальні активи;

– облік таких статей, як земля в постійному безкоштовному користуванні, незавершене будівництво, основні засоби в балансоутриманні, оренда цілісних майнових комплексів, вартість безкоштовно одержаних необоротних активів, аванси видані, відкладений ПДВ, не стандартизовано, тобто допускаються варіанти їх відображення за певних умов;

– уцінка запасів та знецінення може здійснюватися шляхом резервування [10, с. 9–11].

Складаючи Звіт про сукупний прибуток (Звіт про фінансові результати), необхідно враховувати положення МСБО 1 “Подання фінансової звітності”, МСБО 16 “Основні засоби”, МСБО 21 “Вплив змін валютних курсів”, МСБО 38 “Нематеріальні активи”, МСФЗ 5 “Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”, МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”.

Міжнародні стандарти передбачають два варіанти складання цього звіту – єдиного звіту про сукупний прибуток або двох звітів – звіту про прибуток і збитки та звіту про сукупний прибуток і збитки.

Особливостями складання звіту про сукупний прибуток є:

– класифікація витрат за елементами (за характером витрат) або постатейно (за функціями в межах підприємства) з розкриттям інформації про елементи витрат у примітках;

– непрямі податки, як правило, не розглядають як складову доходу;

– класифікація доходів і витрат за критерієм операційності не обов'язкова;

– прибуток (збиток) від припиненої діяльності, від переоцінки груп вибуття за такою діяльністю (після оподаткування); фінансовий результат від списання фінансових активів, відображених за амортизованою собівартістю, наводяться як окремі статті;

– надзвичайні доходи та витрати не виділяють в окремі статті;

– дивіденди на акцію за звітний період наводять у Звіті про зміни у власному капіталі або в примітках;

– показник сукупного прибутку подають у таких розрізах: загальний сукупний прибуток; кожний компонент іншого сукупного прибутку, класифікований за своїм характером; частка іншого сукупного прибутку асоційованих і спільних підприємств, що обліковуються за методом участі в капіталі;

– дані про податкові різниці у звіті не наводяться; інформація про причини розбіжностей між номінальною й ефективною ставками податку на прибуток відображається в примітках [19, с. 9–10].

Вимоги до розкриття інформації у Звіті про рух грошових коштів наведено у МСБО 1 “Подання фінансової звітності” та МСБО 7 “Звіт про рух грошових коштів”.

Особливостями складання Звіту про рух грошових коштів за МСФЗ є:

– можливість формування звіту прямим або непрямим методом;

– відсутність вимог щодо мінімального набору статей звіту;

– надходження ПДВ може відображатись окремою статтею, не обов'язково у складі показника надходжень від реалізації;

– відсотки сплачені (у сумі, що не капіталізована у вартості активів), відсотки отримані, дивіденди отримані можуть розглядатись як потоки від фінансової, операційної або інвестиційної діяльності; дивіденди сплачені – від фінансової чи операційної діяльності;

– у визначених випадках можливе згорання грошових потоків [19, с. 11; 20, с. 76–77].

Для визначення основних підходів до складання Звіту про зміни у власному капіталі за МСФЗ необхідно врахувати положення МСБО 1 “Подання фінансової звітності”. Під час складання зазначеної форми звітності за міжнародними стандартами потрібно звернути увагу на такі особливості:

– обов’язкове наведення показника загального сукупного прибутку та іншого сукупного прибутку (за кожною статтею власного капіталу);

– показник дивідендів на акцію подається у звіті або в примітках [19, с. 11; 20, с. 77–78].

Як зазначено в міжнародних стандартах, важливе значення має відображення інформації в примітках до фінансової звітності. Згідно із МСБО 1 “Подання фінансової звітності” та МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” у примітках до звітності необхідно розкривати інформацію: щодо впливу на облікову політику нових прийнятих стандартів, які ще не набрали чинності; щодо мети, політики й процесів управління капіталом; стосовно ключових рішень менеджменту, які пояснюють вибір облікової політики. Примітки наводять у довільній формі з посиланням на них у звітах та наведенням порівняльної інформації за попередній період [19, с. 12; 20, с. 78].

Окремо слід розглянути питання складання консолідованої фінансової звітності, тобто звітності групи компаній, у якій активи, зобов’язання, капітал, доходи, витрати та грошові потоки материнської компанії та її дочірніх компаній представлено як активи, зобов’язання, капітал, доходи, витрати й грошові потоки єдиного суб’єкта економічної діяльності [1]. Консолідована фінансова звітність відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства і його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці [12]. Складання консолідованої фінансової звітності регламентується МСФЗ 3 “Об’єднання бізнесу”, МСФЗ 7 “Фінансові інструменти: розкриття інструменти”, МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”, МСФЗ

10 “Консолідована фінансова звітність”, МСФЗ 11 “Спільна діяльність”, МСФЗ 12 “Розкриття інформації про частки участі в інших суб’єктах господарювання”, МСФЗ 27 “Окрема фінансова звітність”, МСФЗ 28 “Інвестиції в асоційовані та спільні підприємства”, МСФЗ 32 “Фінансові інструменти: подання”, МСФЗ 39 “Фінансові інструменти: визнання та оцінка”.

Подання консолідованої фінансової звітності за МСФЗ до органів статистики не вимагається. Про складання такої звітності підприємства зобов’язані надсилати повідомлення [21; 22]. Порядком надання фінансової звітності [3] встановлено, що консолідовану фінансову звітність подають власникам (засновникам) у визначений ними термін, але не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу й не пізніше 15 квітня року, що настає за звітним.

Особливості складання консолідованої фінансової звітності такі:

- формування консолідованої фінансової звітності здійснюється на дату звітності материнської компанії;
- складання консолідованої фінансової звітності здійснюють з урахуванням єдиної облікової політики групи;
- на дату придбання дочірнього підприємства проводять визнання й оцінку ідентифікованих придбаних активів, зобов’язань та умовних зобов’язань купленого підприємства за їх справедливою вартістю;
- виключають внутрігрупові дебіторську й кредиторську заборгованості, капітал, доходи, витрати, грошові потоки, що належать до операцій між підприємствами групи, й об’єднують аналогічні статті активів, зобов’язань, капіталу, доходів, витрат і грошових потоків материнського й дочірніх підприємств;
- ураховують особливості обчислення основних показників, які з’являються в момент консолідації, зокрема: гудвіл, неконтрольовану частку в прибутку або збитку консолідованих дочірніх підприємств за звітний період; неконтрольовану частку в чистих активах консолідованих дочірніх підприємств окремо від капіталу акціонерів материнської компанії [23, с. 4–7].

Згідно зі ст. 44 Податкового кодексу України [24], міжнародні стандарти є доказовою базою для податкового обліку. Відповідно до положень кодексу, для визначення об'єкта оподаткування облік доходів і витрат необхідно вести за МСФЗ з урахуванням положень Кодексу. Не зовсім зрозумілим наразі є питання складання податкової декларації з податку на прибуток підприємств з дотриманням вимог МСФЗ.

Таким чином, міжнародні стандарти фінансової звітності значно розширюють можливості суб'єктів господарювання щодо вибору форми й характеру подання інформації у звітності, зважаючи на особливості діяльності і потреби. З прийняттям Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", яке прийшло на зміну п'ятьом Положенням (стандартам) бухгалтерського обліку, а саме: П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", П(С)БО 2 "Баланс", П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати", П(С)БО 4 "Звіт про рух грошових коштів", П(С)БО 5 "Звіт про власний капітал", спостерігається тенденція до все більшого зближення національних стандартів з міжнародними. Так, доповнено назви окремих звітів – балансу (звіту про фінансовий стан) та звіту про фінансові результати (звіту про сукупний доход); дозволено складання звіту про рух грошових коштів прямим або непрямим методом; не вимагається наведення у звітності статей, за якими відсутня інформація до розкриття (за винятком, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді). Однак існують і протиріччя, зокрема стосовно складу проміжної фінансової звітності.

Виходячи з вищезазначеного, необхідно впорядкувати нормативні документи, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами в Україні з метою уникнення колізій у законодавстві. Зміни у вітчизняному законодавстві з питань бухгалтерського обліку та в системі міжнародних стандартів фінансової звітності потребують постійного моніторингу.

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

2. Сас Л. С. Упровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в облікову систему України / Л. С. Сас // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2012. – Вип. 8, т. 2. – С. 197–202.

3. Порядок подання фінансової звітності [Електронний ресурс] затв. постановою КМУ від 28 лютого 2000 р. № 419. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF>.

4. МСФЗ 1 “Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_004.

5. МСБО 8 “Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_020.

6. Камінська Ю. Наказ про облікову політику : МСФЗ-трансформація / Ю. Камінська // Бухгалтерія. – 2012. – № 11. – С. 70–74.

7. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Лібра, 2004. – 880 с.

8. МСБО 1 “Подання фінансових звітів” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_013.

9. МСБО 34 “Проміжна фінансова звітність” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_049.

10. Чалий І. Основні невідповідності систем П(С)БО і МСФЗ : стислий довідник для бухгалтера / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 37. – С. 7–9.

11. Лист МФУ від 17.02.2012 р. № 31-08410-07-10/3916 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/2852-3916.html>.

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [Електронний ресурс] затв. Наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

13. Наказ Мінфіну від 09.12.2011 р. № 1591 ”Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://msfz.minfin.gov.ua/uk/News/Pages/8.aspx>.

14. Шершун І. Облікова політика підприємства: можливості 2012 року / І. Шершун // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 4. – С. 6–12.

15. Губіна І. Бухоблік мій...“у червоній косинці” / І. Губіна // Бухгалтерський облік : хрестоматія. – 2012. – Вип. 1. – С. 7–8.

16. Лист МФУ від 06.03.2012 р. № 31-08410-07-29/5792 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/shodo-zastosuvannja-mizhnarodnih-standartiv-finansovoyi-zvit-doc94824.html>.

17. Лист Мінфіну від 13.02.2012 р. № 31-08410-07-29/3418 “Щодо регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury.html?start=128>.

18. Лист Мінсоцполітики від 13.01.2012 р. № 12/13/116-12 “Щодо надання роз’яснення з питання, що належить до компетенції Міністерства фінансів України” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/ministry-of-labor-and-social-policy/2835-12.html>.

19. Чалий І. Основні невідповідності системи П(С)БО та системи МСФЗ : стислий довідник / І. Чалий // Все про бухгалтерський облік. – 2012. – № 41. – С. 9–12.

20. Чалий І. МСФЗ-метаморфози : форми № 3 і № 4 / І. Чалий // Бухгалтерія. – 2012. – № 13. – С. 76–77.

21. Лист ДССУ від 10.02.2012 р. № 04/3-12/69 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gks/2866-69.html>.

22. Лист МФУ від 28.03.2012 р. № 31-08410-07-21/7643 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/2819-7643.html>.

23. Каменська Т. Консолідація фінансової звітності за МСФЗ: основи / Т. Каменська // Все про бухгалтерський облік. – 2013. – № 41. – С. 4–7.

24. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.